

УДК 336.71

СУТНІСТЬ СИСТЕМНО ВАЖЛИВИХ БАНКІВ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ КРАЇНИ

Парупа К.В.

Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

E-mail: parupa_katya@ukr.net

У статті досліджено міжнародну практику визначення поняття системно важливих банків, обґрунтовано необхідність розрізнення таких банків для забезпечення стійкості фінансового сектору, проведено класифікацію підходів до виділення системно значимих фінансових установ, описано доцільність і можливість виявлення системно значимих банків в Україні.

Ключові слова: системно важливий банк, системна значимість, фінансова стійкість, банківська система, «занадто великий, щоб збанкрутувати», система банківського регулювання і нагляду.

ВСТУП

Масштаб небезпеки, пов'язаний з системно важливими банками, став особливо помітний в ході останньої світової фінансової кризи. Погіршення показників діяльності великих фінансових установ розповсюдило шоки через всю фінансову систему і завдало удару сектору реальної економіки. Регуляторні органи не мали засобів, достатніх для попередження поширення шоку від системної фінансової установи до інших суб'єктів економіки, тому державний сектор був вимушений вживати заходи постфактум, в основному, шляхом вливання значних коштів у банки, які могли б підірвати фінансову стійкість системи. Розробка особливого механізму регулювання таких банків могла б попередити розгортання негативного сценарію. На світовому порядку денному стоїть питання розробки стратегії регулювання глобальних системно важливих фінансових установ для забезпечення стійкості банківських систем у майбутньому. А звідси постає проблема визначення системно важливих банків, тобто розробка об'єктивних критеріїв оцінювання значимості великих банків не лише для цілей регулювання і визначення масштабу необхідних заходів на випадок неплатоспроможності одного з них. Існують різні визначення системно важливих банків, проте досі не є прийнятим комплексний підхід до опису даної категорії установ.

1. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

У своїх фундаментальних працях Пітер С. Роуз, Дж. Сінкі-молодший, Едвін Дж. Долан, Колін Д. і Розмарі Дж. Кемпбелли окремо виділяли поняття «великого» (системно важливого) банку. Окремі підходи до визначення системної важливості банків пропонують Дж. Б. Томпсон, М. Бек, Дж. Чапман, Дж. фон Пітер, М.Сеговіано та С. Гудхарт. Огляд методологій виявлення системно значимих фінансових організацій наводиться у роботах С.А. Айвазяна, М. Дреманна і Н.Тарашева. Визначення поняття глобальних системно важливих фінансових

установ та особливості їх регулювання наводяться у дослідженнях, звітах, рекомендаціях та публікаціях Ради фінансової стабільності, Базельського комітету з банківського нагляду, науковців Світового банку та Міжнародного валютного фонду. Питання фінансової стійкості банківської системи України і практика функціонування великих банків висвітлені у працях В.І. Міщенко, Р.І. Шіллера, О.В.Крухмаль та Н.М. Шелудько. Вивчення останніх публікацій виявило, що у вітчизняній літературі незначна увага приділяється систематизації підходів до визначення системно важливих банків.

2. МЕТА СТАТТІ

Дослідити сутність системно важливих банків та класифікувати основні підходи до їх визначення в якості основи для розробки методів регулювання стійкості банківської системи.

3. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

3.1. Дослідження сутності системно важливих банків

Світова фінансова криза виявила високу залежність економік світу від стійкості системно важливих установ. Раптові проблеми платоспроможності великих фінансових організацій під час кризових ситуаціях призводять до широкомасштабних наслідків у банківській системі, що супроводжується падінням довіри з боку фізичних та юридичних осіб та негативним впливом на реальну економіку. Щоб уникнути розвитку таких подій держава вимушена надавати допомогу, вливаючи кошти у вигляді ліквідності чи капіталу у системні фінансові установи. У той же час, великий банк, який відноситься до системно значимих, передбачаючи, що його банкрутство не буде допущено регуляторними органами, має більшу схильність до взяття на себе надмірних ризиків. Таким чином, додатково постає проблема морального ризику.

Питання системної важливості вивчається з 80-х років ХХ ст., але особливого значення набуло у сучасних реаліях. Вважається, що вираз «занадто великий, щоб збанкрутувати» (“too big to fail”) має 27-річну історію. Вперше був сформульований Конгресменом США Стюартом Б. МакКінні 19 вересня 1984 у виступі з приводу спасіння банку «Континенталь Іллінойс» («Continental Illinois»), який став перед загрозою неплатоспроможності через необачну кредитну діяльність [1]. Розмір тодішньої фінансової допомоги становив 4,5 млрд. дол. США. З того часу, внаслідок транснаціоналізації банківської діяльності і міжнародної фінансової консолідації кількість фінансових установ, що можуть вважатися системно важливими, зростає.

Перед представниками наукових кіл та регуляторних органів постає першочергова проблема у класифікації фінансових установ за принципом значимості для стійкості банківської системи. Незважаючи на те, що інші учасники фінансового ринку, як страхові компанії, пенсійні фонди, інвестиційні фонди, хедж-фонди та інфраструктурні організації впливають на системний ризик, більшість країн світу характеризується домінуванням банківського сектору. Вважаємо за необхідне зосередитися на класифікації банків на основі системної важливості.

Ми встановили такі цілі визначення сутності системно важливих банків:

1. Розробка особливої регуляторної політики:
 - 1.1. обмеження кількості системно важливих банків;
 - 1.2. розробка механізмів банківського нагляду за даними установами;
 - 1.3. засоби відновлення платоспроможності системно важливих банків з найменшими державними витратами;
2. Зниження морального ризику серед фінансових інституцій
3. Зменшення системного ризику фінансового сектору

Узагальнюючи, виявлення системно значимих банків є першим кроком до управління ризиком, пов'язаним з ними. Встановивши межі характеристик банківської установи, що означають її системну важливість, можна розробити систему заходів для усунення ймовірності неплатоспроможності або подолання наслідків банкрутства за найнижчою ціною для економіки загалом.

Питання системно важливих банків піднімається у фундаментальних працях з банківського менеджменту. Так, С. Пітер Роуз вказує на важливість врахування розміру банку, що за його визначенням вираховується обсягом сукупних активів або депозитів. Значний розмір банку дозволяє збільшувати вплив на ринок, таким чином зменшуючи ймовірність втрати прибутку та частки ринку без підвищення ефективності діяльності [2, с.147]. На нашу думку, слід погодитися, що відсутність необхідності у підвищенні ефективності заради отримання прибутку підвищує ризик неплатоспроможності установи в майбутньому.

Дж. Ф. Сінкі – молодший зазначав, що великі банки володіють рядом переваг порівняно з малими та середніми: обслуговують різні ринки, пропонують широкий спектр послуг, тому їх діяльність більш диверсифікована як географічно, так і відносно набору продуктів, що знижує загальний рівень ризику в нестабільній економіці [3, с. 28]. Вважаємо за необхідне уточнити, що в умовах глобалізації, присутність на кількох ринках є перевагою для банку в умовах розгортання кризи у одній з країн або в одному секторі економіки, проте на рівні банківської системи активність фінансових установ у різних юрисдикціях несе загрозу поширення «інфекції» і збільшення її масштабів.

3.2. Класифікація підходів до визначення системно значимих фінансових установ

На сучасному етапі розвитку наукової думки визначення «системно важливий банк» можна розглядати з трьох позицій: 1) через поняття «системний ризик»; 2) шляхом дослідження якісних характеристик; 3) на основі кількісних методів. На Рис. 1 представлена авторська класифікація основних підходів до виділення системно важливих банків.

По-перше, зупинимося на категорії «системний ризик». Дати визначення терміну «системно важливий банк» можна, використовуючи трактування МВФ системного ризику: «ризик порушення процесу надання фінансових послуг, який (i) викликав порушення частини чи всієї фінансової системи, а також (ii) несе в собі загрозу негативних наслідків для реального сектору економіки» [4]. Таким чином, банк, який може породжувати означений ризик, є системно важливим.

Джордж Кауфман і Кенет Скотт пропонують таке визначення системного ризику: «це ризик чи ймовірність порушення всієї системи, у зв'язку з недієздатністю її окремих частин чи компонентів; є наслідком паралельної динаміки (кореляції) між більшістю чи всіма елементами системи» [5]. Притримуючись вищезазначеного трактування, системно важливий банк слід визначити як складову банківської системи, яка взаємодіє з великою кількістю інших учасників ринку, а отже, може зумовити значні порушення системи.

У той же час Європейський центральний банк вважає системним ризик настання і поширення суттєвого явища, яке негативно впливає на велику кількість системоутворюючих фінансових посередників чи ринків [6]. За таким визначенням системний банк розглядається не як джерело системного ризику, а об'єкт його дії. За нашою концепцією системно важливий банк слід виділяти тільки як суб'єкта порушення стійкості фінансової системи.

У контексті глобалізації постала необхідність визначення глобальних системно важливих фінансових установ. Рада фінансової стабільності дає їм таке трактування «це інституції такого розміру, ринкової значимості і глобальної взаємопов'язаності, що криза їх платоспроможності чи їх банкрутство може спричинити суттєві порушення глобальної фінансової системи та негативні економічні наслідки у ряді країн» [7, с. 2].

Виходячи з основних визначень першого підходу, банк вважається системно значимим, якщо його банкрутство може підвищити системний ризик, викликати суттєві порушення фінансової системи або призвести до негативних наслідків в економіці. Проте даний висновок не має практичної цінності і не дозволяє розробку окремих механізмів регулювання системно важливих банків задля забезпечення стійкості фінансової системи.

По-друге, визначення «системної важливості» банку слід розглядати через призму класифікаційних ознак. Існують різні погляди науковців, які можуть бути згруповані в два основні блоки: методи кількісного та якісного аналізу. Найбільш показовими щодо системної значимості є такі якісні характеристики: розмір банку, ступінь взаємозв'язку з іншими елементами фінансової системи, рівнем запозичених коштів та різницею у залучених та наданих коштів по строкам, а також можливістю інших банків швидко перейняти на себе роль та виконувати функції досліджуваної установи [4].

Індикаторний підхід передбачає формування системи репрезентативних показників, що найбільш точно визначаються системну важливість банку. По суті індикатори представляють собою кількісну оцінку ключових якісних параметрів, що уможлиблює співставлення ряду даних по групі установ та їх класифікацію. З практики МВФ, ЄЦБ та регуляторних органів країн світу для опису якісної характеристики – розмір – використовуються такі індикатори: співвідношення сукупних активів банку до активів всієї банківської системи або ВВП у відсотках, ринкова частка головного офісу та філіяльних мереж, депозити у відсотках від сукупних активів. Ступінь взаємозв'язку за індикаторним підходом визначається часткою міжбанківських кредитів, ринковою часткою участі в платіжних системах;

ступінь заміності можна перевести в кількісний показник – рівень концентрації по продукту/послузі.

Рис. 1. Основні підходи до визначення системної значимості банків.
Розроблено автором на основі літератури

Мережевий підхід використовується для оцінки наслідків порушення ліквідності та/або платоспроможності банку для всієї фінансової системи на основі прямих зв'язків між елементами системи. Фон Пітер застосовує мережевий підхід для дослідження банківських центрів і виявлення серед них центральних,

використовуючи такі характеристики мережі: ступінь ієрархії, інтенсивність зв'язків, близькість, кількість проміжних ланок тощо. Вважаємо, що аналогічний концептуальний базис можна використовувати для визначення системно важливого банку.

Оцінювання внеску банку в системний ризик відбувається за висхідним напрямом (втрати системи при банкрутстві одного банку) та низхідним (розподіл системного ризику серед всіх установ) [8]. Детальне вивчення кількісних методів виходить за межі даної наукової праці.

3.3. Методологія оцінювання системної важливості на світовому рівні

Об'єднання індикаторного підходу і якісного опису знайшло відображення у новій методології Базельського комітету з банківського нагляду з оцінювання системної значимості глобальних системно важливих банків. Пропонована методологія ґрунтується на системі показників, більшою мірою, кількісних, що відображають різні аспекти, які здатні спричинити негативні наслідки для економіки і робить банк критично важливим у забезпеченні фінансової стійкості банківської системи. Передбачено також отримання інформації якісного характеру від регуляторних і наглядових органів, проте лише у виняткових випадках і на основі визначених допоміжних індикаторів.

Система кількісних показників подана в 5 категоріях, що відображають: 1) розмір банку; 2) взаємопов'язаність з іншими установами; 3) відсутність конкурентів у наданні властивих йому послуг (замінність); 4) глобальна (кросс-юрисдикційна) діяльність; 5) складність. Перелік показників наводиться в табл. 1, опис сутності кожного з показників додається.

Крос-юрисдикційні зобов'язання включають в себе зобов'язання всіх структур одного банку (головний офіс, відділення, дочірні компанії в різних юрисдикціях) перед установами, що знаходяться поза відповідного внутрішнього ринку. Сума зобов'язань включає всі зобов'язання перед нерезидентами і сальдо внутрішньоструктурних зобов'язань [9, с. 6]. Аналогічний показник використовується для охарактеризування транснаціональних корпорацій.

Розмір банку в контексті оцінювання його системної значимості визначається сукупним ризиком, як балансовим, так і позабалансовим, що використовуються для визначення коефіцієнту левериджу (співвідношення боргового і власного капіталу) [10, с. 62-63]. На противагу більшості літератури, де розмір оцінюється сукупністю активів або співвідношенням кредитів/депозитів конкретної установи до аналогічних сукупних показників по банківській системі, Базельський комітет використовує поняття «сукупного ризику», яке опосередковане пов'язано з вартістю активів.

В основі визначення взаємопов'язаності знаходиться сума кредитів/депозитів інших фінансових установ, вартість цінних паперів інших фінансових установ, що утримуються досліджуваним банком, і вартість цінних паперів, проданих об'єктом оцінюванням всередині фінансової системи, а також співвідношення суми недепозитного фінансування (сукупні зобов'язання мінус кошти, залучені від роздрібних клієнтів) до суми сукупних зобов'язань. Вважаємо, дані показники

такими, що найбільш повною мірою можуть відобразити можливість поширення негативних наслідків від банку до інших фінансових установ.

Таблиця 1
Методологія оцінювання системної значимості глобальних банків [9, с. 5]

№ п/п	Категорія	Показник	Відсоткова вага показника
1	Крос-юрисдикційна діяльність (20 %)	Крос-юрисдикційні вимоги	10 %
		Крос-юрисдикційні зобов'язання	10 %
2	Розмір (20 %)	Сукупний ризик, що використовується для визначення коефіцієнту левериджу за «Базель III»	20 %
3	Взаємопов'язаність (20 %)	Активи, сформовані за рахунок інших фінансових установ	6,67 %
		Зобов'язання перед іншими фінансовими установами	6,67 %
		Коефіцієнт недепозитного залучення ресурсів	6,67 %
4	Замінність (20 %)	Вартість активів, що знаходяться під кастоді	6,67 %
		Вартість платежів, проведених через платіжні системи	6,67 %
		Вартість транзакцій з андерайтингу на борговому ринку і ринку цінних паперів	6,67 %
5	Складність (20 %)	Умовна вартість позабіржових деривативів	6,67 %
		Активи 3-го рівня	6,67 %
		Вартість цінних паперів в торговому портфелі і в портфелі на продаж	6,67 %

В основі визначення взаємопов'язаності знаходиться сума кредитів/депозитів інших фінансових установ, вартість цінних паперів інших фінансових установ, що утримуються досліджуваним банком, і вартість цінних паперів, проданих об'єктом оцінювання всередині фінансової системи, а також співвідношення суми недепозитного фінансування (сукупні зобов'язання мінус кошти, залучені від роздрібних клієнтів) до суми сукупних зобов'язань. Вважаємо, дані показники такими, що найбільш повною мірою можуть відобразити можливість поширення негативних наслідків від банку до інших фінансових установ.

Показники категорії «замінність» покликані врахувати негативні наслідки, які можливі при кризі платоспроможності системного банку, і можуть вплинути на

діяльність багатьох агентів ринку через неможливість проводити платежі, повернути активи, чи здійснювати андеррайтинг.

Щодо категорії «складність» вважаємо, що чим більш складною є організаційна чи операційна структура банку, тим більше часу необхідно для вирішення проблем у разі їх виникнення. Погоджуємося, що позабіржові активи 3-го рівня, цінні папери торгового портфеля тощо не можуть бути оцінені за справедливою вартістю, несуть в собі високі ризики та виступають джерелом фінансових «бульбашок».

Слід відмітити ряд негативних моментів у пропонованій методології оцінювання глобальної системної значимості банків. По-перше, на даний момент не існує форми банківської звітності, яка б включала всі необхідні показники. По-друге, сам банк не може оцінити свою системну значимість, так як для вирахування балів необхідно знати показники по всій вибірці установ, і таким чином не може корегувати свою діяльність для збереження конкурентних переваг перед іншими глобальними системно важливими інституціями. По-третє, залишається відкритим питання визначення юрисдикції, зокрема чи є інтеграційні об'єднання як-от Європейський союз єдиною юрисдикцією.

На нашу думку, Базельська методологія відповідає цілям глобального рівня, проте Центральні банки країн світу в межах національних економік повинні доповнювати індикаторний підхід більш широким описом якісних характеристиками та проведенням мережевого аналізу.

3.4. Проблема системно важливих банків в Україні

Банківська система України є відносно молодою і ще перебуває в стані становлення. Жоден з банків з українським не може бути визначений як глобальна системно важлива установа, проте на території України функціонують міжнародні банківські групи, які відносять до глобально значимих. Відголоски кризи в Україні показали, що криза платоспроможності одного великого банку загрожує всій банківській системі та означає паніку серед клієнтів, що підтверджується досвідом банків «Промінвестбанк» і «Надра».

В українському законодавстві «системний банк» визначається як «банк (або інша установа), неможливість функціонування якого (якої) спричиняє значний вплив на функціонування банківської системи України в цілому внаслідок великого обсягу його (її) операцій, розгалуженої мережі філій та інших факторів [11].

Водночас окремий термін зустрічається в Законі України «Про банки і банківську діяльність»: системоутворюючий банк – банк, зобов'язання якого становлять не менше 10 відсотків від загальних зобов'язань банківської системи [12].

Ознайомившись з двома вищенаведеними визначеннями, можна помітити, що перше не містить числових критеріїв і є досить узагальненими, дозволяючи віднести до категорії системних більшість банків України. У той час як друге, визначає лише один параметр, що також не служить еталоном у встановленні системної важливості.

Ліцензію на здійснення банківської діяльності мають 176 банків станом на 1 січня 2012 р. [13], тобто банківський сектор України є не консолідованим, але

досить концентрованим. За виміром абсолютної концентрації, станом 1 січня 2012 р. на 5 найбільших за обсягом активів банків («Приватбанк», «Ощадбанк», «Укрсоцбанк», «Промінвестбанк» та «ВТБ банк») припадає приблизно 40,29 % сукупних активів (згідно з власними розрахунками за статистикою [14]). Проведене вибіркове порівняння вказує на високу концентрацію банківського капіталу в США та Росії, у той час як Німеччина характеризується більш рівномірним розподілом активів серед банків (див. табл. 2). Таким чином, проблема системно важливих банків, з якою зіткнулася більшість країн світу під час останньої світової фінансової кризи, є актуальною для України. Існує необхідність розробки чітких критеріїв визначення системно значимих фінансових установ та особливостей їх регулювання.

Таблиця 2
Абсолютна концентрація банківського сектору за розміром активів станом на 1 січня 2012 р. [14, 15, 16, 17]

№ п/п	Країна	Вартість активів найбільших банків у млн. дол. США	Сукупна вартість активів банківської системи у млн. дол. США	Абсолютна концентрація (у %)
1	Україна (Топ 5 банків)	41 868	103 923	40,29
2	Російська Федерація (Топ 5 банків)	652 799	1 306 166	49,98
3	США (Топ 5 банків)	6 044 266	11 862 405	50,95
4	Німеччина (Топ 4 банки)	2 808 330	11 080 455	25,34

Виходячи з обмеженості відкритих даних про діяльність банків та структури їх портфелів, вважаємо за доцільне запропонувати просту методику ранжування банків в Україні на основі трьохфакторного критерію. По-перше, необхідно врахувати розмір банку за обсягом зобов'язань нефінансового сектору, що виражається в сумі кредитів фізичним і юридичним особам [18]. По-друге, можливий вплив на рівень довіри до банківської системи, обсяг споживання в країні та розвиток реальної економіки оцінюємо по обсягу депозитів фізичних та юридичних осіб [19]. По-третє, важливо встановити рівень взаємопов'язаності банків та ймовірність передачі шоків всередині банківської системи, для кількісного вираження даного взаємозв'язку ми використовуємо обсяг міжбанківських кредитів.

На нашу думку, відстеження системної важливості кожного банку по комплексу параметрів дасть змогу регуляторним органам більшою мірою диференціювати вимоги, попереджати кризи значимих установ і у випадках несприятливих явищ мати об'єктивні критерії при вирішенні першорядності допомоги фінансовим установам.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження зарубіжної та вітчизняної наукової літератури ми виділили три основні підходи до визначення системно важливих банків: загальне означення поняття через категорію «системний ризик», опис особливих характеристик установи на основі якісних параметрів, порівняння та групування банків за системною значимістю за допомогою кількісного підходу. Описавши потенційні негативні наслідки від кризи платоспроможності навіть одного системного важливого банку, ми довели необхідність зменшення ймовірності краху таких установ додатково до традиційної координації та гармонізації співробітництва постфактум по вирішенню проблем, пов'язаних з погіршенням показників діяльності системно значимих банків. Світовий досвід показав, що одним з вагомих елементів регуляторної політики будь-якої держави є впровадження механізмів запобігання деструктивним явищам у фінансовій системі, у тому числі встановлення нових правил гри для системно важливих банків.

Своєчасне виявлення системно значимих банків та впровадження особливих регуляторних заходів для різних рівнів установ дозволить підтримувати фінансову стійкість системи.

Дослідивши нещодавно розроблену методологію класифікації за принципом системності і відповідні регуляторні механізми, пропонувані Базельським комітетом з банківського нагляду, ми встановили, що висунуті пропозиції відповідають цілям глобального регулювання, але є обмеженими для національного рівня.

Враховуючи міжнародний досвід, вважаємо за необхідне формування об'єктивних критеріїв оцінки важливості фінансових установ для банківської системи України на випадок розгортання несприятливих подій і потреби у державному втручанні. Задля недопущення повтору явищ, що спостерігалися з деякими банками під час останньої світової фінансової кризи, вважаємо необхідність у розробці системи виявлення системно важливих банків і впровадження механізму регулювання, який з одного боку зменшував проблему морального ризику, а з іншого боку не стримував розвиток банків.

Відкритим для наступного вивчення залишається питання розширеного дослідження методології визначення системно важливих банків з особливою увагою на кількісний підхід і пов'язані з ним методи.

Список літератури

1. Інтернет-сторінка про походження і використання відомих цитат та фраз [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.quotecounterquote.com>
2. Роуз Питер С. Банковский менеджмент / С. Питер Роуз. – М.: Дело, 1997. – 768 с.
3. Синки Джозеф Ф. - мл. Управление финансами в коммерческом банке / Джозеф Ф. Синки, младший. – М.: Catallaxy, 1994. – 820 с.
4. Guidance to assess the systemic importance of financial institutions, markets and instruments: initial considerations – background paper. Report to the G-20 Finance Ministers and Central Bank Governors / IMF, BIS, FSB. – October 2009. – Режим доступу: www.imf.org
5. Kaufman G. George. What is systemic risk, and do bank regulators retard or contribute to it / George G. Kaufman and Kenneth E. Scott // The Independent Review. – 2003. – Vol. VII. n. 3. - pp. 371– 391
6. De Bandt Olivier. Systemic risk: a survey / Olivier de Bandt and Philipp Hartmann // Working Paper of ECB. – November 2000. – No. 35/ Режим доступу: <http://www.ecb.europa.eu>

7. Basel III: A global regulatory framework for more resilient bank and bank systems / Basel Committee on Banking Supervision // Bank for International Settlements. – December 2010 (rev June 2011). – Режим доступу: <http://bis.org>
8. Айвазян С.А. Выявление системно значимых финансовых организаций: обзор методологий / С.А. Айвазян, И.К. Андриевская, Р. Конноли, Г.И. Пенникас // Деньги и Кредит. – 2011. – №8. – Режим доступу: <http://www.cbr.ru>
9. Global systemically important banks: Assessment methodology and the additional loss absorbency requirement / Basel Committee on Banking Supervision // Bank for International Settlements. – July 2011. – Режим доступу: <http://bis.org>.
10. Інтернет-сторінка он-лайн енциклопедії «Інвестопедія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.investopedia.com>.
11. Постанова Правління НБУ «Про затвердження Положення про забезпечення безперервного функціонування інформаційних систем Національного банку України та банків України» № 265 від 17.06.2004 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
12. Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 2121-III від 07.12. 2000 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
13. Інтернет-сторінка Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bank.gov.ua>
14. Інтернет-сторінка Асоціації українських банків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aub.org.ua>
15. Deutschebank Monthly Report. – March 2012. – Режим доступу: <http://www.bundesbank.de>
16. US Large Commercial Banks / Banking Data / Banking Information and Regulation. – Режим доступу: <http://www.federalreserve.gov>
17. Отдельные показатели деятельности кредитных организаций (по группам кредитных организаций, ранжированных по величине активов) по состоянию на 1 января 2012 года. – Режим доступу: <http://www.cbr.ru>
18. Шіллер Р. І. Фінансова стійкість комерційного банку та шляхи її зміцнення / Р. І. Шіллер. – К.: Наукова думка, 1998. — 159с.
19. Шелудько Н. М. Управління фінансовою стійкістю комерційних банків / Н. М. Шелудько / Інститут економіки НАН України. — К., 2002. — 228с.

Парыпа Е.В. Сущность системно важных банков и их значения для обеспечения устойчивости финансового сектора страны / Парыпа Е.В. // Ученые записки Таврического национального университета имени В.И. Вернадского. Серия: Экономика и Управление. – 2012. – Т. 25 (64), № 1. – С. 136-146 .

В статье исследовано международную практику определения системно важных банков, обосновано необходимость различения таких банков для обеспечения устойчивости финансового сектора, проведено классификацию подходов к выделению системно значимых финансовых учреждений, описано целесообразность и возможность выявления системно значимых банков в Украине.

Ключевые слова: системно важный банк, системная значимость, финансовая устойчивость, банковская система, «слишком большой, чтобы обанкротиться», система банковского регулирования и надзора.

Parypa K.V. The essence of systemically important banks and their importance for the soundness of the financial sector of a country / Parypa K.V. // Scientific Notes of Taurida National V.I. Vernadsky University. – Series: Economy and Management. – 2012. – Vol. 25 (64), No 1. – P. 136-146 .

This article studies international practice of determining systemically important banks, justifies the necessity to distinguish such banks in order to guarantee the soundness of the financial sector, classifies approaches to detect systemic significance of financial institutions, describes reasons and possibilities to identify systemically important banks in Ukraine.

Key words: systemically important bank, systemic significance, financial soundness, bank system, “too big to fail”, bank regulation and supervision system.

Статья поступила в редакцию 16. 05. 2012 г